

«Μη λησμονείτε το σχοινί, παιδιά του Πατριάρχη!»

Γράφει
Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος

**«Το μάρμαρο μένει βουβό. Και θε να μείνη ακόμα ποιος ξέρει
ως πότε' αμίλητο το νεκρικό του στόμα. Κοιμάται κι' ονειρεύε-
ται. Και τότε θα ξυπνήση, όταν στα δάση, στα βουνά, στα πέ-
λαγα βροντήση, το φοβερό ας κήρυγμα: «Χτυπάτε
,πολεμάρχοι! Μη λησμονείτε το σχοινί, παιδιά του Πατριάρ-
χη!»**

Ο Άγιος Ιερομάρτυρας Γρηγόριος ο Ε', γεννήθηκε το 1746 στη Δημητσάνα της Πελοποννήσου από φτωχούς γονείς, τον Ιωάννη και την Ασημίνα Αγγελοπούλου.

Το κοσμικό όνομά του ήταν Γεώργιος Αγγελόπουλος. Σπούδασε θεολογία και φιλοσοφία στην Πατριάρχη Σχολή και όταν επέλτρεψε στη Σμύρνη όπου χειροτονήθηκε διάκονος και αρχιδιάκονος.

Γρήγορα χειροτονήθηκε ιερέας και κατόπιν ανέλαβε πρωτοσύγκελος Σμύρνης. Το 1785 ο Γρηγόριος χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Σμύρνης και τον Μάιο του 1797, μετά την παραίτηση λόγω γήρατος του Οικουμενικού Πατριάρχη Γερασίμου Γ', ο Γρηγόριος εξελέγη διάδοχός του ως Γρηγόριος Ε'.

Το 1798 εκθρονίστηκε και εξορίστηκε στο Άγιο Όρος όπου παρέμεινε για επτά χρόνια και επιδόθηκε σε μελέτες.

Μετά την παραίτηση του Πατριάρχη Καλλίνικου Ε' στις 22 Σεπτεμβρίου 1806, ο Γρηγόριος επανεξελέγη Πατριάρχης.

Ωστόσο, οι πολιτικές ανωμαλίες του Ιουλίου 1808 στην Κωνσταντινούπολη που προκλήθηκαν από την επανάσταση των Γενιτσάρων, είχαν σαν αποτέλεσμα την παραίτηση του Πατριάρχη ο οποίος εξορίστηκε στην Πρίγκηπο.

Εκεί παρέμεινε για ένα χρόνο και κατόπιν κατέφυγε εκ νέου στο Άγιο Όρος για εννέα χρόνια.

Στα μέσα του 1818, κατά τη διάρκεια της εξορίας του στο Άγιο Όρος, ο Γρηγόριος Ε΄ συναντήθηκε με τον Ιωάννη Φαρμάκη και ήρθε για πρώτη φορά σε επαφή με τη Φιλική Εταιρεία.

Αν και έδειξε ζωηρό ενθουσιασμό μετά την αφήγηση του Φαρμάκη, του έκανε σαφές ότι ο ίδιος δεν μπορούσε να γίνει μέλος της αφού τυχόν αποκάλυψη της συμμετοχής του θα μπορούσε να βλάψει ολόκληρο το έθνος.

Μετά την παραίτηση του Πατριάρχη Καλλίνικου Στ΄ στις 14 Δεκεμβρίου του 1818, ο Γρηγόριος Ε΄ επανήλθε στον πατριαρχικό θρόνο στις 14 Ιανουαρίου 1819.

Λαμπρή του 1821 και ολόκληρος ο Μωριάς και η Ρούμελη συγκλονίζονται από τον Αναστάσιμο λόγο της Επανάστασεως του Γένους.

Λαμπρή, 22 Απριλίου 1821 (10 Απριλίου με το νέο ημερολόγιο) και αυτήν την Κυριακή της Λαμπρής, στην πόλη των Κωνσταντινών δεν υπάρχει ανάσταση, παρά μονάχα θάνατος.

Σε μια πύλη του Πατριαρχείου με διαταγή σουλτάνου ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄ απαγχονίζεται.

Η είδηση κάνει ολόκληρο τον Ελληνισμό να παγώσει. Οργή και αίμα ξεσπούν απ' άκρη σ' άκρη στην χώρα.

Ο φιλέλληνας και ιστορικός Γεώργιος Φίνλεϊ γράφει σχετικά στην Ιστορία της ελληνικής επανάστασεως:

«Το πτώμα του Πατριάρχη έμεινε εκτεθειμένο τρεις ημέρες. Έπειτα το δώσανε στους εβραίους να το σύρουν μέσα από τους δρόμους και να το ρίξουν στην θάλασσα. Αυτή η μυσερή αποστολή ήτανε πηγή τρομερής ικανοποίησης για τον Ιουδαϊκό όχλο της Κωνσταντινούπολης, εξ' αιτίας του μεγάλου μίσους που επικρατεί σε όλη την αναστολή μεταξύ Ελλήνων και Εβραίων».

Η συνέχεια γνωστή. Χαλασμός, μάχες, θυσίες. Μέχρι που ήλθε η στιγμή κατά την οποία το Έθνος μας απέκτησε την ελευθερία του, μια ελευθερία πέρα για πέρα λειψή, πάντως έστω και κατ' όνομα ελευθερία.

Το 1912 βαδίσαμε προς την δόξα. Το 1919 οι Τούρκοι “φίλοι” μας εξόντωναν περισσότερες από πεντακόσιες χιλιάδες Ελλήνων του Πόντου.

Το 1922 έγινε ο μεγάλος Ξεριζωμός. Εκατομμύρια Ελλήνων σφαγιαστήκαν και ξεριζώθηκαν από τις πατρικές τους εστίες.

Όλα αυτά πριν 99 μόλις χρόνια. Ζουν ακόμη ανάμεσα μα κάποιοι ασπρομάλληδες γέροντες και γερόντισσες, που είδαν το πρώτο φως του ήλιου στην γη της Ιωνίας.

Το 1955, διωγμός στη Κωνσταντινούπολη. Περισσότεροι από εκατό χιλιάδες Έλληνες διώκονται. Οι περιουσίες τους λεηλατούνται. Δολοφονίες, βιασμοί, βεβηλώσεις νεκροταφείων και Ναών.

Η Ίμβρος και η Τένεδος στα χέρια των Τούρκων γίνεται κάθε ημέρα και λιγότερο ελληνική, με αποτέλεσμα σήμερα στα δυο αυτά νησιά να ζουν μόνο λίγες εκατοντάδες ηλικιωμένοι.

Το 1974, τουρκική εισβολή στην Κύπρο και μια συνεχιζόμενη κατοχή 41 ολόκληρων χρόνων.

Από το 1821 έως το 1921 για εκατό ολόκληρα χρόνια ο Ελληνισμός βρισκότανε στην επίθεση και αναζητούσε την χαμένη του δόξα, την πραγμάτωση του προαιώνιου ονείρου του.

Από το 1922 και μέχρι σήμερα ζούμε, με τον καθ' οιονδήποτε τρόπο, την αντεπίθεση των Οθωμανών.

Στα 1872 ο Εθνικός Ποιητής, ο γνήσιος εκφραστής της γλώσσας του λαού μας, Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, μπροστά στον ανδριάντα του Εθνομάρτυρα Γρηγορίου του Ε', αφιέρωνε το γνωστό ποίημα του με τίτλο:

“ ΣΤΟΝ ΑΔΡΙΑΝΤΑ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ε’ ”,
που άρχιζε με τα λόγια “πως μας θεωρείς ακίνητος, που τρέχει ο λογισμός σου;” Το ποίημα τελείωνε με το μεγάλο συμπέρασμα του εθνικού

στοχαστή ότι το μάρμαρο θα μείνει βουβό μέχρι εκείνη τη στιγμή...

“όταν στα δάση, στα βουνά, στα πέλαγα βροντήση, το φοβερό μας κήρυγμα: “Χτυπάτε, πολεμάρχοι! Μη λησμονείτε το σχολινί, παιδιά του Πατριάρχη!”

Μετά την απελευθέρωση το Βασίλειον της Ελλάδος λησμόνησε τον Γρηγόριο.

Αντίθετα στην Ρωσία από το 1848, ο Πατριάρχης των Ελλήνων ετιμάτο ως Άγιος. Ρώσοι και Έλληνες προσήρχοντο στον τάφο του και άναβαν κεριά.

Το 1862, ο Ιάριος Γεώργιος Αγγελόπουλος, επίσημα ζητάει να επιστραφεί στην Ελλάδα το σεπτό λείψανο του Γρηγορίου και να ιδρυθεί Μνημείο αφιερωμένο στη μεγάλη θυσία του.

Το 1871, ο βασιλεύς Γεώργιος ο Α' με τηλεγράφημα του προς τον Τσάρο Αλέξανδρο, ζητά την απόδοση του ιερού λειψάνου.

Η τουρκική κυβέρνηση, όμως, με επίσημη αίτηση του Σουλτάνου Αβδούλ Αζίζ ζητά το ιερό λείψανο του Γρηγορίου διότι.. ήτο λέει, Οθωμανός υπήκοος! Σκοπός της ενέργειας αυτής της Τουρκίας να μην γίνει το λείψανο του Πατριάρχη πηγή εμπνεύσεως των Ελλήνων.

Ο Τσάρος Αλέξανδρος αποφασίζει και στέλνει τα Ιερά Λείψανα του Γρηγορίου στην Αθήνα.

Το 1872, γίνονται τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Πατριάρχου Γρηγορίου στον χώρο προ του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου βρίσκεται και σήμερα.

Ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης διαβάσει τους φλογερούς του στίχους, τους αφιερωμένους στη μνήμη του μάρτυρος του Έθνους, στίχους που περιέχουν το διαχρονικό και αιώνιο μήνυμα και καθήκον του Ελληνισμού.

Στις 8 Απριλίου 1921 η Ιερά Σύνοδος της Ελλάδος παρόντος και του Πατριάρχου Αλεξανδρείας Φωτίου ανακηρύσσει τον Γρηγόριο τον Έ Άγιο και Ιερομάρτυρα.

Η απόφαση αυτή δεν επικυρώθηκε από το Φανάρι...

Απολυτίκιο του Αγίου
Ήχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Δημητσάνης τὸν γόνον βυζαντίου τὸν πρόεδρον, καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀπάσης, γέρας θεῖον καὶ καύχημα. Γρηγόριον τιμήσωμεν πιστοί, ὡς Μάρτυρα Χριστοῦ πανευκλεῖ, ἵνα λάβωμεν παισιμάτων τὸν ἰλασμόν, παρὰ Θεοῦ κραυγάζοντες. Δόξα τῷ δεδωκότι σου ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐν εὐκλείᾳ οὐρανῶν, δοξασαντῷ σε Ἄγιε.